

## Veiledning til søknad om særskilt tilrettelegging ved eksamen

Hvis du har nedsatt funksjonsevne, sykdom, skade eller allergi som gjør det nødvendig med spesiell tilrettelegging ved eksamen, kan du søke om dette.

### Skal gi like muligheter, men ikke fordeler

Tilretteleggingen skal så godt som mulig tilpasses ditt behov, men kan ikke være så omfattende at du ikke blir prøvd i kompetansemålene i læreplanen for faget.

Tilretteleggingen skal gi deg like muligheter som andre eksamenskandidater til å få vist kompetansen din på eksamen, men den skal ikke gi deg fordeler sammenlignet med andre eksamenskandidater.

### Eksempler på tilrettelegging:

- utvidet tid
- skrivehjelp
- forstørret skrift
- ekstra belysning
- opplesning av eksamensoppgaven
- skjermet eksamensplass
- programvare for dyslektikere, lese-/skrivevansker, dyskalkuli og lignende
- endring av eksamensform (ikke i fag der kompetansemålene krever spesifikke skriftlige, muntlige eller praktiske ferdigheter)

### Dokumentasjon

Du kan bli bedt om å legge frem dokumentasjon på hvilke behov du har. Hvis skolen allerede har fått slik dokumentasjon, trenger du ikke legge ved denne på nytt.

### Eksempler på gyldig dokumentasjon

- legeerklæring med beskrivelse av funksjonshemming, sykdom, skade eller allergi
- erklæring fra psykolog/psykiater/helsesykepleier/sosialrådgiver ved psykisk sykdom eller psykososiale utfordringer
- erklæring fra spesialpedagog/logoped (for eksempel PPT) ved dysleksi, dyskalkuli, lese- og skrivevansker og lignende
- dokumentasjonen må være tydelig på hva slags tilrettelegging du har behov for

### Vedtak og klagerett

Før eksamen vil du få svar fra skolen med vedtak om hvilken tilrettelegging som er innvilget. Hvis skolen mener det ikke er grunnlag for å gi deg tilrettelegging, vil du få avslag på søknaden.

Du har rett til å klage på skolens vedtak. **Skriftlig klage sendes til skolen.**

Klageinstans er Statsforvalteren i Oslo og Viken.

**Ofte Spurte Spørsmål om særskilt tilrettelegging ved eksamen:****Spørsmål:**

Kan jeg få sitte på et eget rom under eksamen?

**Svar:**

Der hvor det er praktisk mulig kan kandidaten innvilges skjermet eksamensplass/sitte på et mindre rom. Behov for eget rom må den enkelte skole vurdere om er praktisk gjennomførbart.

**Spørsmål:**

Jeg har en sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse som gjør det vanskelig å skrive. Kan jeg få muntlig eksamen i stedet for skriftlig?

**Svar:**

Denne tilretteleggingen er kun mulig i fag der kompetansemålene i læreplanen ikke spesifikt krever prøving av skriftlige ferdigheter.

Ved omgjøring fra skriftlig til muntlig eller muntlig-praktisk eksamen, skal gjennomføringen av eksamen følge gjeldende bestemmelser for disse eksamensformene.

**Spørsmål:**

Jeg har en sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse som gjør det vanskelig å uttrykke seg muntlig. Kan jeg få skriftlig eksamen i stedet for muntlig?

**Svar:**

Denne tilretteleggingen er kun mulig i fag der kompetansemålene i læreplanen ikke spesifikt krever prøving av muntlige eller praktiske ferdigheter.

I andre fag kan man søke om å få:

- 3 timer skriftlig eksamen i fag med 140 årstimer eller mer
- 2 timer skriftlig eksamen i fag med inntil 140 årstimer

**Spørsmål:**

Jeg trenger å få oppgavene lest opp for meg. Kan jeg be om at vanskelige ord forklares, eller hjelp til å forstå hva oppgaven betyr? Kan jeg spørre om hjelp til opplesning underveis i eksamen?

**Svar:**

Kandidaten kan få oppgaveteksten opplest når eksamen starter. Det legges ikke til ekstra eksamenstid for dette. Teksten skal ikke forklares eller gjennomgås, og kandidaten har ikke anledning til å stille spørsmål til teksten.

Den som leser opp teksten skal ikke ha kompetanse i faget, bortsett fra når det er opplesning av oppgave i fremmedspråk.

Kandidaten kan be om å få enkelte avsnitt opplest flere ganger utover i eksamenstiden dersom det lar seg gjøre.

I realfag er det kun ordinær tekst som leses opp. Tabeller, symboler, regnestykker, diagram og lignende leses ikke opp. Det kan også innvilges opplesning av oppgaven via et taleprogram og bruk av hodetelefoner. Hodetelefoner som brukes må være lydtette og ikke til sjanse for andre.

**Spørsmål:**

Jeg kan ikke skrive selv. Kan jeg få noen til å skrive oppgaven for meg?

**Svar:**

Det kan innvilges skrivehjelp for å skrive eksamensbesvarelsen. Kandidaten får den samme oppgaven og dikterer hva som skal skrives. Kandidaten må godkjenne innholdet før innlevering. I noen fremmedspråk må det kunne kreves at skrivehjelpen kan språket.

Etter innføringen av LK20 er det ikke lenger mulig å tilrettelegge for at kandidaten kan besvare eksamen med penn og papir. For kandidater som ikke er i stand til å gjennomføre eksamen digitalt i gjennomføringssystemet, kan det innvilges digital skrivehjelp.

Det skal ikke være en fagperson som gir skrivehjelp, men vedkommende som skriver må beherske bruk av PC der hvor det er aktuelt.

**Spørsmål:**

Hvor mye ekstra tid kan jeg få til eksamen?

**Svar:**

| Eksamen                     | Eksamenstid         | Utvidet tid                                                                                                       |
|-----------------------------|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Skriftlig                   | 5 timer             | 60 minutter                                                                                                       |
| Skriftlig                   | 4 timer             | 45 minutter                                                                                                       |
| Skriftlig todelt            | 5 timer (1+4 timer) | Del 1 gir ca. 15 minutter<br>Del 2 gir ca. 45 minutter<br>Ikke mulig å samle opp ubrukt tid til del to av eksamen |
| Skriftlig todelt            | 5 timer (2+3 timer) | Del 1 gir ca. 25 minutter<br>Del 2 gir ca. 35 minutter<br>Ikke mulig å samle opp ubrukt tid til del 2 av eksamen  |
| Skriftlig todelt            | 4 timer (1+3 timer) | Del 1 gir ca. 10 minutter<br>Del 2 gir ca. 35 minutter<br>Ikke mulig å samle opp ubrukt tid til del 2 av eksamen  |
| Muntlig for elever          | Inntil 30 minutter  | 5 minutter til eksamensgjennomføring                                                                              |
| Muntlig-praktisk for elever | Inntil 45 minutter  | 5 minutter til eksamensgjennomføring                                                                              |
| Praktisk                    | Inntil 5 timer      | Utvides med 20 % av eksamenstiden                                                                                 |

**Spørsmål:**

Jeg har dysleksi. Kan jeg bruke programvare som Lingdys, textpilot etc.?

**Svar:**

Det kan innvilges bruk av ulike programvarer for kandidater med lese- og skrivevansker.

Til eksamen kan det brukes taleprogram og lignende. Hodetelefoner som brukes må være lydtette og koblet til PC med ledning. Bluetooth-tilkobling er ikke lov.

**Spørsmål:**

Jeg har dysleksi/dyskalkuli, kan jeg bruke PC på matematikkeksamen?

**Svar:**

Følgende hjelpemidler er lov på matematikkeksamen:

- Del 1 – Skrivesaker, passer, linjal og vinkelmåler er tillatt.
- Del 2 – Alle hjelpemidler er tillatt.

I Del 1 av todelt eksamen er det derfor ikke tillatt å tilrettelegge med eller bruke datamaskin med tilhørende digital programvare, kalkulator eller andre digitale hjelpemidler, ordbøker eller formel - og regelbøker eller noen andre hjelpemidler enn de som er presisert ovenfor. Særskilt tilrettelegging skal ikke på noen måte utvide hjelpemiddelspekteret i Del 1 av todelt eksamen.

**Spørsmål:**

Hvor kan jeg lese mer om retten til tilrettelegging ved eksamen?

**Svar:**

Særskilt tilrettelegging av eksamen reguleres i Forskrift til privatskoleloven § 6-34

Utdanningsdirektoratets merknader i rundskriv: Individuell vurdering Udir-2-2020 og

Rundskriv om særskilt tilrettelegging av sentralt gitt skriftlig todelt eksamen i matematikk, kjemi, fysikk, biologi og samfunnsøkonomi Udir-4-2017.

**Spørsmål:**

Hvem bestemmer om jeg kan få tilrettelegging, og hva slags tilrettelegging jeg kan få?

**Svar:**

Det er rektor/daglig leder ved skolen som fatter vedtak om særskilt tilrettelegging av eksamen for elever.